

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187,
el. p. info@teismai.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2020-05-17 Nr. 4R-776-(1.17)

DĖL LIETUVOS TEISMŲ INFORMACINĖS SISTEMOS IR PRIVAČIŲ INTERESŲ REGISTRO INTEGRACINĖS SĄSAJOS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), teismuose atlikusi korupcijos rizikos analizę (laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d.), Korupcijos rizikos analizės išvadoje (toliau – Išvada) pateikė pasiūlymus Teisėjų tarybai, teismams ir Nacionalinei teismų administracijai (toliau – Administracija).

Viena iš STT Išvadoje pateiktų rekomendacijų Administracijai ir teismams yra susijusi su viešųjų ir privačių interesų derinimo užtikrinimo teismuose sritimi.

STT Išvadoje pateikė nuomonę, kad efektyviausiai užkardyti galimų interesų konfliktų riziką padėtų Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) ir Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinės sistemos (toliau – PIDTIS) duomenų susiejimas arba šios funkcijos įdiegimas naujai kuriamame Privačių interesų registre (toliau – PINREG).

STT Išvadoje Administracijai pasiūlė imtis priemonių, kad į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje būtų tinkamai atsižvelgta, kuriant PINREG (kuris, planuojama, nuo 2020 m. trečiojo ketvirčio pakeis šiuo metu veikiančią PIDTIS).

Administracija, įgyvendindama aptariamą siūlymą, š. m. vasario 27 d. inicijavo Administracijos atstovų susitikimą su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK), kuri, pagal Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalį, yra Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nustatyta tvarka steigiamo PINREG valdytoja ir tvarkytoja, taip pat PINREG esančių asmens duomenų valdytoja, atstovais.

Administracijos ir VTEK susitikime aptarti klausimai, susiję su galimos LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos sukūrimu, buvo diskutuojama, kokie duomenys galėtų būti gauti iš PINREG į LITEKO, siekiant iš anksto, prieš paskiriant bylą konkrečiam teisėjui, identifikuoti esamus ar galimus kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktus. Kartu buvo aptarta problematika, susijusi su asmenų, tarp jų ir teisėjų bei advokatų, kurių tarpusavio ryšius nurodo interesus deklaruojantis asmuo, identifikavimo galimybėmis.

Aspektai, kurie svarbūs sprendžiant dėl tolesnių LITEKO ir PINREG sąsajų kūrimo, išskirti pridėtoje analizėje.

Įvertinus tai, kas išdėstyta analizėje, Administracijos nuomone, LITEKO ir PINREG integracija būtų grįsta labiau prielaidomis nei konkrečiais duomenimis apie konkretų asmenį. Tad ja nebūtų pasiekti tikslai, kurių būtų siekiama ją kuriant, t. y. iš anksto, prieš paskiriant bylą konkrečiam teisėjui, identifikuoti galimus viešųjų ir privačių interesų konfliktus.

Klausimas svarstytas, kreipiantis į Teisėjų tarybos vadovybę, taip pat Informacinių technologijų (toliau – ITK) ir Teismų administravimo (toliau – TAK) komitetuose.

Visi pasisakiusieji ITK nariai (5 iš 6), taip pat dauguma TAK narių (6 iš 9) pritarė, kad šiuo metu kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają netikslinga. Taip pat sąsajos kūrimo netikslingumui pritarė Teisėjų tarybos pirmininko pavaduotojas ir sekretorius.

LIETUVOS
TEISMAI

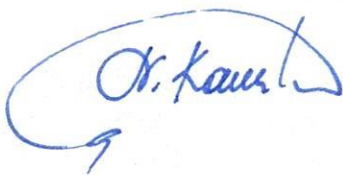
Teisėjų tarybos pirmininko pavedimu, š. m. gegužės 11 d. buvo kreiptasi į Lietuvos Respublikos teismų pirmininkus, kurie nepatenka į Teisėjų tarybos vadovybės ir pirmiau nurodytų komitetų sudėtį, dėl nuomonės pateikimo. Iš 18 teismų nuomonės pateikė 14: dauguma pasisakiusiųjų pritarė, kad kurti sąsają nėra tikslinga. 6 teismai pasisakė, jog sąsają būtų tikslinga kurti, jei ji duotų realios naudos, padarytų darbą efektyvesniu, o ne būtų grįsta prielaidomis (pažyma pridedama).

Administracija Teisėjų tarybai teikia artimiausiame posėdyje svarstyti klausimą dėl LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos kūrimo tikslingumo.

PRIDEDAMA:

1. Analizė dėl LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos, 5 lapai.
2. Pažyma dėl LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos, 11 lapų.
3. Teisėjų tarybos protokolinio nutarimo projektai, 2 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

DĖL LIETUVOS TEISMŲ INFORMACINĖS SISTEMOS IR PRIVAČIŲ INTERESŲ REGISTRO INTEGRACINĖS SĄSAJOS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu ir Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d. atliko korupcijos rizikos analizę šiose srityse: bylų paskirstymas teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymas bei atrankos kolegijų sudarymas Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme (toliau – LAT). Korupcijos rizikos analizės objektai buvo ne visi Lietuvos Respublikos teismai: analizuota LAT, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Vilniaus apygardos, Kauno apygardos, Vilniaus apygardos administracinio, Vilniaus miesto apylinkės, Alytaus apylinkės ir Panevėžio apylinkės teismų veikla minėtose srityse.

Dėl STT Korupcijos rizikos analizės išvados (toliau – Išvada) rezultatų

STT, teismuose atlikusi korupcijos rizikos analizę, Išvadoje pateikė pasiūlymus Teisėjų tarybai, teismams ir Nacionalinei teismų administracijai (toliau – Administracija). STT, vadovaudamasi Aprašo 19 punktu, prašė per 3 mėnesius nuo Išvados gavimo dienos (Išvada gauta 2019 m. liepos 31 d.) pateikti informaciją, kaip atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į šioje Išvadoje pateiktus pasiūlymus. Teisėjų taryba, vadovaudamasi Aprašo 19 punktu, 2019 m. spalio 31 d. raštu Nr. 36P-156-(7.1.10) „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos teismuose atliktos korupcijos rizikos analizės išvadoje pateiktų pasiūlymų Teisėjų tarybai įgyvendinimo“ pateikė STT Teisėjų tarybos planuojamų įgyvendinti priemonių sąrašą Išvadoje Teisėjų tarybai pateiktiems pasiūlymams įgyvendinti. Administracija, įvertinusi Išvadoje pateiktus pasiūlymus Administracijai, numčiusi planuojamas priemones STT pateiktiems siūlymams įgyvendinti, parengė ir, vadovaudamasi Aprašo 19 punktu, 2019 m. spalio 31 d. raštu Nr. 4R-1680-(1.13) „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos teismuose atliktos korupcijos rizikos analizės išvadoje pateiktų pasiūlymų Nacionalinei teismų administracijai įgyvendinimo“ (toliau – Administracijos 2019 m. spalio 31 d. raštas) pateikė STT Administracijos planuojamų įgyvendinti priemonių sąrašą Išvadoje Administracijai pateiktiems pasiūlymams įgyvendinti. Teismai, kuriuose buvo atlikta korupcijos rizikos analizė, jų planuojamas įgyvendinti priemones Išvadoje teismams pateiktiems pasiūlymams įgyvendinti STT pateikė kiekvienas savarankiškai (su Išvadoje pateiktų pasiūlymų planuojamomis įgyvendinti Teisėjų Tarybos, Administracijos ir teismų (korupcijos rizikos analizės objektų) priemonėmis bei šių priemonių STT vertinimu galima susipažinti internete adresu <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/>. Su Teisėjų tarybos ir Administracijos 2019 m. spalio 31 d. raštais STT taip pat galima susipažinti ir svetainės www.teismai.lt skiltyje „Korupcijos prevencija“ (adresu <https://www.teismai.lt/lt/nacionaline-teismu-administracija/korupcijos-prevencija/140>).

Viena iš STT Išvadoje pateiktų rekomendacijų Administracijai ir teismams yra susijusi su viešųjų ir privačių interesų derinimo užtikrinimo teismuose sritimi.

STT, neanalizuodama viešųjų ir privačių interesų derinimo užtikrinimo teismuose srities, kaip atskiros šios analizės objekto, Išvadoje atkreipė dėmesį, kad Lietuvos teismų informacinė sistema (toliau – LITEKO) nėra susieta su Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacine sistema (toliau – PIDTIS), todėl galimo interesų konflikto įvertinimas teismuose bylų paskirstymo procedūros metu arba atliekamas papildomai bylas paskirstančių asmenų ar kitų tarnautojų, arba visai neatliekamas. Pvz., nuo 2019 m. kovo 1 d. LAT įsigaliojo LAT pirmininko 2019 m. vasario 28 d. įsakymas Nr. (1.4)-1T-10, kuriuo įvestas interesų konflikto kasacinių skundų atrankos procese patikros lapas: LAT darbuotojai pagal teisėjų privačių interesų deklaracijas tikrina, ar teisėjai gali nagrinėti kasacinių skundų priimtinumą. STT vertinimu, tai laikytina prevencine priemone, kurios pagrindu dėl objektyvių priežasčių konkretus kasacinis skundas neskiriamas atitinkamam teisėjui. STT Išvadoje teigiama, kad, nors pirmiau nurodytas interesų konflikto patikros reguliavimas formaliai taikomas tik

kasacinių skundų atrankos procese, tačiau prieš skirstant bylas konkrečioms teisėjams (kolegijoms) interesų konflikto prevencija taip pat iš dalies vykdoma.

STT pastebėjo, kad vis dėlto privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų įvertinimo prieš paskirstant bylas būdas dėl objektyvių priežasčių visuose teismuose sunkiai įgyvendinamas. Pvz., Vilniaus miesto apylinkės teismas pažymėjo, jog, atsižvelgiant į tai, kad tai yra didžiausias šalies teismas, įvertinti visų teisėjų privačių interesų deklaracijose deklaruotą informaciją prieš paskirstant kiekvieną bylą būtų praktiškai neįmanoma dėl labai didelio gaunamų bylų skaičiaus.

STT pažymėjo, kad už viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolės užtikrinimą teismuose paskirti asmenys (atitikties pareigūnai) dažniausiai nedalyvauja bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūroje, o deklaruotų duomenų ir galimų interesų konfliktų įstaigoje įvertinimas yra atitikties pareigūno funkcija¹. Pvz., nors Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme (toliau – LVAT) už viešųjų ir privačių interesų kontrolę atsakingais paskirti šio teismo kancleris bei Personalo ir administravimo skyriaus darbuotojas, bylas skirstantis asmuo LVAT įvertina teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktus duomenis papildomai, prieš skirstydamas bylas teisėjams.

Ilgesnį laiką teismuose dirbantys bylas skirstantys asmenys patvirtino, kad teisėjų viešai deklaruotos aplinkybės, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, jiems yra žinomos, tačiau pasikeitus šioms aplinkybėms ar pasikeitus patiemis darbuotojams, galimai atsižvelgimas į šias aplinkybes prieš paskirstant bylas nebūtų užtikrintas.

Teismai pažymėjo, kad egzistuoja specialus procesinis institutas – teisėjo nušalinimas arba nusišalinimas, jei paaiškėja, kad byla paskirta teisėjui, kuris jos negali nagrinėti dėl įstatyme nustatytų priežasčių. Tokiais atvejais teisėjai patys nusišalina nuo bylos nagrinėjimo. Teismai atkreipė dėmesį, kad nei Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas, nei Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas nenumato bylų neskystimo teisėjams dėl galimo interesų konflikto atvejų. Tuo tarpu VTEK yra rekomendavusi neskirti tarnautojams užduočių, susijusių su įmonėmis, kuriose jie turi privačių interesų (akcijos, artimų asmenų darbas, narystė ir pan.), ar kitų užduočių, galinčių sukelti interesų konfliktą².

STT, įvertinusi paminėtas aplinkybes, Išvadoje pateikė nuomonę, kad **efektyviausiai užkardyti galimų interesų konfliktų riziką padėtų LITEKO ir PIDTIS duomenų susiejimas arba šios funkcijos įdiegimas naujai kuriamame Privačių interesų registre (toliau – PINREG).**

Kol šie procesai nėra įvykę, STT pabrėžė informacijos apie galimą interesų konflikto kilimo riziką teismo (skyriaus) pirmininkui ir bylas skirstančiam asmeniui pateikimo svarbą. Šias funkcijas teismuose turėtų užtikrinti teismų atitikties pareigūnai. Tokiu būdu būtų sumažinta tikimybė, kad teisėjui bus skirta nagrinėti jam interesų konfliktą kelianti byla, o tuo atveju, jei tokia byla vis dėlto būtų skirta, – sumažinta interesų konflikto kilimo rizika, jei, pvz., teisėjas nusišalintų nuo tam tikros interesų konflikto keliančios bylos nagrinėjimo.

STT Išvadoje pasiūlė:

- teismams užtikrinti, kad teismuose paskirti atitikties pareigūnai teiktų teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenimis informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamiesi teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize;
- Administracijai imtis priemonių, kad į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje būtų tinkamai atsižvelgta, kuriant PINREG (kuris, planuojama, nuo 2020 m. trečiojo ketvirčio pakeis šiuo metu veikiančią PIDTIS).

Dėl STT Išvados siūlymų įgyvendinimo

Administracija, įvertinusi Išvadoje pateiktus pasiūlymus Administracijai, Administracijos 2019 m. spalio 31 d. raštu pateikė STT Administracijos planuojamas įgyvendinti priemones Išvadoje Administracijai pateiktiems pasiūlymams įgyvendinti, tarp kurių pirmiau nurodytam STT pasiūlymui įgyvendinti Administracijos numatyta planuojama įgyvendinti priemonė – kreiptis į Vyriausiąją

¹ VTEK 2008 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KS-118 „Dėl pavyzdinio tarnybinės etikos specialisto (valstybės tarnautojo) pareigybės aprašymo patvirtinimo“.

² VTEK 2009 m. kovo 26 d. rezoliucija Nr. KS-25.

tarnybinės etikos komisiją (toliau – VTEK) ir derinti, kad kuriant PINREG būtų tinkamai atsižvelgta į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje. Be to, visuose Lietuvos teismuose paskirti atitikties pareigūnai, 2019 m. birželio 14 d. įvyko jų įvadiniai mokymai, kuriuos vedė VTEK narys, ateityje bus organizuojami specializuoti mokymai.

STT Išvadoje pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo stebėsenos lentelėje 2019 m. lapkričio 8 d. pažymėjo, jog šis pasiūlymas laikytinas įgyvendinamu (t. y. Administracijos numatytos priemonės yra tinkamos).

Administracija, įgyvendindama aptariamą priemonę, š. m. vasario 27 d. inicijavo Administracijos atstovų susitikimą su VTEK, kuri, pagal Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 19 straipsnio 1 dalį, yra Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nustatyta tvarka steigiamo PINREG valdytoja ir tvarkytoja, taip pat PINREG esančių asmens duomenų valdytoja, atstovais.

Steigiamas PINREG skirtas PINREG objektams, t. y. deklaruojantiems asmenims, deklaracijoms, privatiems interesams, registruoti, PINREG duomenims rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti ir teikti PINREG duomenų gavėjams, kitiems PINREG duomenų tvarkymo veiksmams atlikti. PINREG asmens duomenų tvarkymo tikslas – identifikuoti ir į apskaitą įtraukti PINREG objektus, sudaryti sąlygas deklaruojantiems asmenims tinkamai įgyvendinti Įstatyme numatytas pareigas, sudaryti sąlygas VTEK bei kitoms institucijoms ir įstaigoms vertinti ir valdyti interesų konfliktų riziką, užkirsti kelią galimiems pažeidimams (Įstatymo 19 straipsnio 2–4 dalys).

PINREG tvarkomi aktualių deklaracijų duomenys, išskyrus Įstatyme numatytas išimtis, yra vieši ir skelbiami VTEK interneto svetainėje (Įstatymo 20 straipsnio 2–4 dalys).

Administracijos ir VTEK susitikime aptarti klausimai, susiję su galimos LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos sukūrimu, buvo diskutuojama, kokie duomenys galėtų būti gauti iš PINREG į LITEKO, siekiant iš anksto, prieš paskiriant bylą konkrečiam teisėjui, identifikuoti esamus ar galimus kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktus. Kartu buvo aptarta problematika, susijusi su asmenų, tarp jų ir teisėjų bei advokatų, kurių tarpusavio ryšius nurodo interesus deklaruojantis asmuo, identifikavimo galimybėmis.

Pagal Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies 4 punktą ir 3 straipsnio 2 dalį, teisėjai laikomi valstybinėje tarnyboje dirbančiais asmenimis, privalančiais šio Įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus. Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyti duomenys, kuriuos deklaracijoje turi nurodyti deklaruojantis asmuo apie save, savo sutuoktinį, sugyventinį, partnerį, juridinius asmenis, kuriuose jo, jo sutuoktinio, sugyventinio ar partnerio turimų akcijų suteikiami balsai visuotiniame akcininkų susirinkime ar turimos juridinio asmens dalyvio teisės kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse leidžia daryti lemiamą įtaką šių juridinių asmenų veiklai.

Kiti Įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nurodyti duomenys, pvz., apie sandorius, ryšius su juridiniais ar fiziniais asmenimis, narystes, nuo 2020 m. sausio 1 d. teikiami tik tuo atveju, jeigu jie kelia arba gali kelti interesų konfliktą.

Išskirtini keli aspektai, kurie svarbūs sprendžiant dėl tolesnių LITEKO ir PINREG sąsajų kūrimo:

1. Dėl teisėjo identifikavimo

Deklaruojantis asmuo, įskaitant ir teisėją, teikdamas deklaraciją, privalo nurodyti savo vardą, pavardę, asmens kodą (Įstatymo 6 straipsnio 1 dalis), todėl ir kuriamame PINREG duomenys bus kaupiami identifikuojant asmenis, tarp jų ir teisėjus, pagal jų vardą, pavardę ir asmens kodą. Tuo tarpu LITEKO teisėjas yra identifikuojamas pagal vardą, pavardę, teisėjo kodą (ne asmens kodą) ir teisėjo asmens kodo duomenys LITEKO nėra kaupiami (atkreiptinas dėmesys, jog ir teisėjui išduodamo el. parašo sertifikate, siekiant užtikrinti teisėjo asmens duomenų apsaugą, taip pat nurodomas ne asmens, o teisėjo kodas).

Įvertinus tai, jog LITEKO ir PINREG konkretus asmuo, taip pat ir teisėjas, yra identifikuojamas pagal skirtingus duomenis (LITEKO – pagal teisėjo kodą, o PINREG – pagal asmens kodą) bei asmens identifikavimas apsiribojant tik vardu ir pavarde yra nepakankamas, manytina, **nėra tikslinga kurti integracijos, kuri būtų pagrįsta prielaidomis.** Konkrečioje situacijoje skirstant

bylas turi būti tikrinami konkretaus teisėjo duomenys PINREG, kuriuos būtų galima identifikuoti pagal konkrečius požymius, leidžiančius nustatyti konkretaus teisėjo galimus ryšius su kitais asmenimis, apie kuriuos duomenys kaupiami PINREG.

Atsižvelgiant į tai, susitikimo metu sutarta, kad PINREG galėtų atsirasti papildomas funkcionalumas, kuris suteiktų galimybę interesus deklaruojantį teisėją identifikuoti ne tik pagal jo asmens kodą, bet ir teisėjo kodą – teisėjas šį duomenį įvestų deklaracijos pildymo / tikslinimo metu.

2. Dėl kito fizinio asmens identifikavimo

Pagal Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių, patvirtintų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2012 m. liepos 5 d. sprendimu Nr. KS-84 „Dėl Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių bei Privačių interesų deklaracijos formos ID001 patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 28.7 papunktį, deklaraciją teikiantis asmuo (taip pat ir teisėjas), nurodydamas savo ir (ar) sutuoktinio, sugyventinio, partnerio ryšius su fiziniiais asmenimis, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, **neprivalo nurodyti minimo fizinio asmens kodo.**

Be to, asmenų, kurie privalo teikti privačių interesų deklaracijas, sąrašas nustatytas Įstatymu (Įstatymo 2 straipsnio 5 dalis, 4 straipsnio 3 dalis). Advokatai, advokato padėjėjai ar kiti, valstybinėje tarnyboje nedirbantys ir Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nenurodyti, fiziniai asmenys neturi prievolės šio Įstatymo nustatyta tvarka teikti privačių interesų deklaracijų. Taigi net ir tuo atveju, jei teisėjas deklaruotų savo privačius interesus / ryšius su asmeniu, įrašytu, pvz., į praktikuojančių advokatų sąrašą, PINREG neturės duomenų, identifikuojančių asmenį (tarp jų ir advokatą), t. y. asmens kodo.

Pastebėtina, kad advokatai (advokato padėjėjai) LITEKO yra identifikuojami pagal advokato / advokato padėjėjo pažymėjimo numerį, o tokie duomenys PINREG nekaupiami.

Taigi PINREG nekaupia ir neturės galimybės kaupti kitų fizinių asmenų (įskaitant advokatus / advokatų padėjėjus), kuriuos deklaracijoje nurodo deklaruojantis asmuo, asmens kodo, todėl abejotina, ar LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos metu LITEKO gauti duomenys bus pakankami ir reikšmingi.

Įvertinus tai, kas išdėstyta, manytina, kad LITEKO ir PINREG integracija būtų grįsta labiau prielaidomis, nei konkrečiais duomenimis apie konkretų asmenį. Tad ja nebūtų pasiekti tikslai, kurių būtų siekiama ją kuriant, t. y. iš anksto, prieš paskiriant bylą konkrečiam teisėjui, identifikuoti galimus viešųjų ir privačių interesų konfliktus.

Taip pat papildomai turėtų būti įvertinami ir darbų atlikimo kaštai (tiek VTEK, tiek teismų sistemai), nes LITEKO ir PINREG integracijai įgyvendinti ir pritaikyti bylų skirstymui būtų reikalingi finansiniai bei žmogiškieji ištekliai.

Kartu pažymėtina, kad dėl nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojusių Įstatymo pakeitimų, didelė anksčiau privalomai deklaruotinų duomenų tapo deklaruotini tik tuo atveju, jeigu deklaruojantis asmuo mano, kad jie kelia ar gali kelti interesų konfliktą. Įvertinant privačių interesų deklaracijos duomenų galimą įtaką bylų skirstymo teismuose procesui, galimi atvejai, kuomet gali būti piktnaudžiaujama galimais kilti interesų konfliktais, tokiu būdu siekiant daryti įtaką paskiriant bylą konkrečiam teisėjui.

Be to, jau šiuo metu proceso įstatymuose įtvirtinti saugikliai galimai viešųjų ir privačių interesų konflikto rizikai suvaldyti. Net ir sukūrus LITEKO ir PINREG sąsają, ir toliau būtų taikomas specialus procesinis institutas – teisėjo nušalinimas arba nusišalinimas. Taip pat teismuose paskirti atitikties pareigūnai, kurie, pagal jiems priskirtas funkcijas, turėtų teikti teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenimis informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamiesi teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize.

Pastebėtina, kad, sukūrus LITEKO ir PINREG integracinę sąsają, per šią sąsają gauti duomenys (dėl kurių apimties gavimo galimybių ir jų tikslumo pasisakyta pirmiau) galėtų būti panaudoti bylų skirstymo procese.

Papildomai pastebėtina, kad, nepriklausomai nuo to, ar LITEKO ir PINREG integracija šiuo metu būtų kuriama, ir neatmetant galimybės, kad duomenų mainų tarp LITEKO ir PINREG poreikis

gali iškilti ateityje, VTEK atitinkamame PINREG kūrimo proceso etape kurs funkcionalumą, kuris, teisėjui teikiant / tikslinant privačių interesų deklaraciją, leistų nurodyti ir teisėjo kodą.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, Teisėjų tarybos pirmininko pavedimu, maloniai prašome pateikti nuomonę, ar tikslinga šiuo metu kurti **LITEKO ir PINREG integracinę sąsają**. Atsakymus prašome pateikti **iki 2020 m. gegužės 13 d. (įskaitytinai)** el. p. dovile.kublickiene@teismai.lt.

DĖL LIETUVOS TEISMŲ INFORMACINĖS SISTEMOS IR PRIVAČIŲ INTERESŲ REGISTRO INTEGRACINĖS SĄSAJOS

PAŽYMA

2020 m. gegužės 22 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), teismuose atlikusi korupcijos rizikos analizę (laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d.), Korupcijos rizikos analizės išvadoje pateikė pasiūlymus Teisėjų tarybai, teismams ir Nacionalinei teismų administracijai (toliau – Administracija).

Pažymoje pateikiamos Teisėjų tarybos vadovybės, Informacinių technologijų (toliau – ITK) ir Teismų administravimo (toliau – TAK) komitetų, teismų nuomonės dėl Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) ir Privačių interesų registro (toliau – PINREG) integracinės sąsajos kūrimo tikslingumo.

Eil. Nr.	Pastabas pateikė	Pritariama/ nepritariama sąsajai	Nuomonė, pastabos, siūlymai
1.	Teisėjų tarybos pirmininkas TAK narys Algimantas Valantinas	Pritariama	Tokios sąsajos buvimas tikrai palengvintų bylų skirstymą ir apsaugotų nuo situacijos, kai nušalinimo klausimai sprendžiami jau po bylos paskyrimo. Kaip yra šiandien? Ar nėra tokių situacijų, kad ateina teisėjas ir sako – negaliu nagrinėti man paskirtos bylos. Savo ryšį esu deklaravęs. Tikrai nesu šalininkas to, kad bylas skirstantis asmuo turėtų naršyti po visas deklaracijas, todėl vienareikšmiškai pasisakau kad „sistemos draugautų“.
2.	Teisėjų tarybos pirmininko pavaduotojas Ramūnas Gadliauskas	Nepritariama	Kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają ne tik netikslinga, bet ir nepagrįsta.
3.	Teisėjų tarybos sekretorė Neringa Švedienė	Nepritariama	Procesinės teisės normose yra įtvirtinti nusišalinimo/nušalinimo institutai.

4.	ITK koordinatorius TAK narys Darius Kantaravičius	Nepritariama	Bus daugiau sugaišta žmoniškųjų išteklių ir lėšų, negu gauta realios naudos. Iš NTA atliktos analizės matyti, kad LAT, LVAT ir turbūt kituose teismuose yra paskirti asmenys (KAT toks irgi yra paskirtas), kurie Administracijai ir bylas skirstantiems asmenims teikia informaciją apie galimus interesų konfliktus pagal viešas teisėjų privačias interesų deklaracijas. Manau, ši priemonė yra pakankama STT išvadai įgyvendinti. Be to, visada galima pasinaudoti nušalinimo/nusišalinimo nuo bylos nagrinėjimo institutą.
5.	ITK narė TAK narė Audra Ežerskė	Nepritariama	Pritariama NTA paruoštos analizės išvadai, kad LITEKO ir PINGER integracija būtų grįsta prielaidomis, o ne konkrečių duomenų, kurių pagrindu būtų galima spręsti dėl bylos skyrimo/neskyrimo gavimu. STT pateiktos rekomendacijos negali pakeisti esamo įstatyminio reglamentavimo viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo srityje. Ir kaip nurodo kolegos, turime proceso normas dėl nusišalinimo instituto.
6.	ITK narys Aloyzas Kruopys	Nepritariama	Netikslinga kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają.
7.	ITK narys TAK narys Žanas Kubeckas	Nepritariama	Netikslinga kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają.
8.	ITK narys Artūras Pažarskis	Nepritariama	Netikslinga kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają.
9.	TAK narė Loreta Braždienė	Nepritariama	Egzistuoja kitos procesinės galimybės spręsti teismo šališkumo klausimą.
10.	TAK narys Gintaras Kryževičius	Nepritariama	Nepritariama susiejimui.
11.	TAK narys Vytautas Kursevičius	Nepritariama	Kurti LITEKO ir PINREG sąsają ne tik netikslinga, bet ir žalinga.

12.	Kauno apygardos teismas	Pritariama	Pirmas klausimas būtų kiek tai kainuotų, ir iš kokių lėšų tai būtų atliekama? Antra, manau, kad teisėjai privalo nurodyti, kas galėtų sukelti viešų ir privačių interesų konfliktą, pateikdami/atnaujindami deklaraciją. Trečia, bylas skirstantiems asmenims iš anksto galima pateikti šiuos duomenis apie galimą teisėjo interesų konfliktą, ir jis, neskirdamas bylos tam teisėjui gali atžymėti laukelyje „Negali nagrinėti“ priežastį.
13.	Marijampolės apylinkės teismas	Nepritariama	Nesigilinant į tokios sąsajos sukūrimo ir veikimo technologinius niuansus, norėtume pažymėti, kad praktikoje galimi du atvejai. Pirmasis būtų bendro pobūdžio atvejis, galintis teisėjui sukelti viešų ir privačių interesų konfliktą. Pavyzdžiui, sutuoktinės/sutuoktinio darbo santykių pasikeitimas – įsidarbinimas ikiteisminio tyrimo įstaigoje, prokuratūroje, advokato praktikos pradėjimas ar pan. Siekiant teismų veiklos skaidrumo, toks faktas turėtų būti žinomas ir deklaruojamas viešų ir privačių interesų deklaracijoje bei papultų į PINREG. Antruoju atveju viešų ir privačių interesų konfliktas gali kilti iš konkrečios bylos, kurios nagrinėjimas priskirtas teisėjui. Visų tokių atvejų, tarkime galimų šalių konkrečiame ginče, teisėjas numatyti negali, o todėl ir jų nurodyti iš anksto deklaracijoje. Todėl kiekvienas konkretus atvejis nepapultų į PINREG, taip pat nesutaptų su bendro pobūdžio atveju. Todėl LITEKO ir PINREG sąsaja nebūtų efektyvi. Taip pat manytume, jog tokie konkretūs atvejai turėtų būti sprendžiami per nusišalinimo/nušalinimo institutą, numatytą visų teisės šakų proceso normose. Teisėjų nusišalinimo procesinės normos yra imperatyvaus pobūdžio ir generuoja pareigą teisėjui paklusti šiam reikalavimui bei įstatymo nustatytu atveju nusišalinti. Todėl nelogiška būtų, kad egzistuojant minėtai sąsajai personali bylą nagrinėjančio teisėjo pareiga būtų perkeliama sistemų sąsajai, eliminuojant asmeninę teisėjo atsakomybę. Taip pat neaišku, ar PINREG sistemoje deklaruotas bendro pobūdžio faktas sąsajos nebūtų naudojamas kaip perteklinis ir ribotų bylų skyrimą teisėjui. Tarkime, teisėjas deklaravęs, jog sutuoktinė/sutuoktinis yra advokatas. Ši aplinkybė neturėtų būti sąsajos traktuojama kaip negalėjimas bylą skirti teisėjui, jei jo sutuoktinė/sutuoktinis konkrečioje byloje nėra proceso dalyvis.

14.	Klaipėdos apygardos teismas	Nepritariama	Klaipėdos apygardos teismo nuomone, integracinė sąsaja būtų naudinga, jei LITEKO Bylų skirstymo modulyje skirstant bylas, šis modulis, integracinės sąsajos iš PINREG gautų duomenų pagrindu, automatiškai atkreiptų dėmesį ir (arba) neleistų skirti bylos teisėjui dėl PINREG fiksuotų aplinkybių. Kitaip tariant, sąsają tikslinga kurti, jei ji duotų realios naudos, padarytų darbą efektyvesniu. Sutiktina su Administracijos nuomone, kad pagal tai, kas išdėstyta analizėje, LITEKO ir PINREG integracija būtų grįsta prielaidomis nei konkrečiais duomenimis apie konkretų asmenį, todėl nebūtų pasiekti tikslai, kurių siekiama kuriant šią sąsają.
15.	Kauno apylinkės teismas	Pritariama iš dalies	Įvertinus rašte dėl Liteko ir privačių interesų registro (PINREG) integracinės sąsajos nurodytus aspektus pažymime, jog įvardinto pobūdžio sąsają kurti yra iš esmės būtų tikslinga. Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog tokio pobūdžio sąsaja (jeigu tokia būtų sukurta) neturėtų būti besąlygiškai pasikliaujama siekiant iš anksto, prieš paskiriant bylą konkrečiam teisėjui, identifikuoti esamus ar galimus kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktus, ir tokiu būdu automatiškai preziumuoti tam tikro teisėjo galimo šališkumo ir atitinkamai eliminuoti jį iš bylų skirstymo modulių sudaromo galinčių bylą nagrinėti teisėjų sąrašo dėl šių aspektų: - pirma, tai viešųjų ir privačių interesų deklaracijos ne visada gali būti užpildomos tinkamai jose nurodant perteklinę informaciją, dėl ko gali būti (ne)sąmoningai pateikiami ne visiškai teisingi duomenys Liteko sistemai ir tokiu būdu bylų skirstymo procese eliminuojamas teisėjas tam nesant nei objektyvių aplinkybių ar net interesų konflikto regimybės ir atitinkamai teisėto pagrindo; - antra, privačių interesų deklaracijoje ir atitinkamai kuriamame PINREG būsimi informacija gali keistis tik tuomet, kai duomenys deklaruojami, o ne kai iš tikrųjų atsiranda tam tikrų aplinkybių dėl privačių interesų galimo konflikto, tai gali tapti nebeaktualia ar paaiškėti naujų duomenų, kurie PINREG atsirastų ar būtų pašalinti vienu atveju dar iki bylos skyrimo, kitu atveju pavėluotai, priklausomai nuo to, kaip greitai (laiku) jie bus deklaruojami. Dėl to nurodytų aspektų manytume, kad Liteko ir PINREG integracija būtų grįsta labiau prielaidomis nei konkrečiais duomenimis ar kitokia patikima ir laiku pateikta informacija apie konkretų asmenį. Todėl pritariame NTA nuomonei, kad ja nebūtų pasiekti tikslai, kurių būtų siekiama ją kuriant, t. y. iš anksto, prieš paskiriant bylą konkrečiam teisėjui, identifikuoti galimus viešųjų ir privačių interesų konfliktus. Kita vertus, siekiant objektyvaus, nešališko ir skaidraus bylų paskirstymo proceso, minėta integracinė sąsaja galėtų būti naudojama teismuose kaip pagalbinė priemonė bylų skirstymo procese, kuri užvedus Liteko bylos kortelę ir nurodžius jos registracijai reikalingus duomenis, automatiškai pateiktų

			informaciją bylas skirstančiam asmeniui, atitikties pareigūnui ar kitam atsakingam šiame procese darbuotojui apie tai, jog tarp bylos šalių ir to teismo (atskirų teismo rūmų) teisėjų (ar bent vieno teisėjo), kuriam iš esmės galėtų tuo metu būti skirstomos bylos, galimai yra sąsajų, dėl kurių gali būti interesų konflikto regimybė ir atitinkamai abejonės dėl teisėjo nešališkumo. Ir tik gavus tokią informaciją, galima būtų atskirai teismo pirmininkui, pavaduotojui įvertinti bylos perskyrimo teisėjui galimybę ir tikslingumą, o galbūt ir būtinybę tokią bylą perduoti nagrinėti kitiems teismo rūmams ar net kitam teismui, atitinkamai priimant dėl atitinkamą tvarkomąjį dokumentą. Taipogi manytume, kad minėta integracinė sąsaja galėtų būti naudojama tik kaip pagalbinių priemonė dar ir dėl to, jog tiek civilinio proceso įstatyme yra įtvirtinti teisėjo nusišalinimo bei nušalinimo, bylos perdavimo kitiems rūmams (Kai dalyvaujantis byloje asmuo yra teisėjas, teismo valstybės tarnautojas ar teismo darbuotojas ir byla teisinga teismui, kuriame jis dirba) institutai, kurių, kaip įstatyminių nuostatų, taikymo iš esmės negali eliminuoti techninės sistemos.
16.	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Pritariama	Kaip galima suprasti iš pridėtų dokumentų, techniškai neįmanoma užtikrinti absoliučios teisėjų, kitų teismo valstybės tarnautojų interesų patikros per PINREG sąsajas; kadangi absoliutaus rezultato pasiekti nebūtų įmanoma, abejojama dėl automatizuotos patikros ekonominio pagrįstumo ir praktinio veiksmingumo. Šios abejonės nėra pakankamai pagrįstos ir įtikinamos. Pirma, valstybės tikslas, kuris orientuotas ir į tarptautinius įsipareigojimus, – visais įmanomais būdais mažinti korupcinę aplinką. Antra, jei jau per PINREG neįmanoma užtikrinti absoliučios patikros, tuomet sąsajos su PINREG galėtų pasitarnauti kaip alternatyvus, papildomas instrumentas, iš esmės sumažinantis interesų konflikto riziką. Kadangi procesas būtų automatizuotas, jis nereikalautų jokių esmingesnių darbo ir laiko sąnaudų. Trečia, jau pačiame pasitarime buvo nurodyta, kad į PINREG galima papildomai įdiegti teisėjų kodus, taip užtikrinant sąsają tarp PINREG ir LITEKO. Jei jau pripažįstama, kad į PINREG gali būti įdiegti teisėjų kodai, nuosekliai vertinant – galėtų būti įdiegti ir advokatų/advokatų padėjėjų pažymėjimų Nr., prokurorų identifikaciniai duomenys ir pan., tokiu būdu dar labiau išplečiant bazių sąsajas ir automatizuotą paiešką. Be to, asmenys visuomet pirmiausia identifikuojami pagal vardą ir pavardę. PINREG IR LITEKO sąsaja galėtų ir turėtų užtikrinti, kad sutapus asmens, pvz., proceso dalyvio konkrečioje byloje vardui ir pavardei, su teisėjo, teisėjui bylą rengti padedančio valstybės tarnautojo privačių interesų deklaracijoje nurodyto asmens vardu ir pavarde, tačiau nesant papildomų duomenų tiksliai identifikuoti asmens tapatybę (asmens ar teisėjo kodo, pažymėjimo Nr., kt.), bylą

			skiriančiam asmeniui sistema pateiktų įspėjimą apie tokią sutaptį. Imantis papildomų patikros veiksmų būtų įvertinama, ar tai – tas pats asmuo, ir, nustatius tapatumą, byla teisėjui nebūtų skiriama (valstybės tarnautojas nedalyvautų jos rengime). Ketvirta, dabartinė vyraujanti tendencija tarptautinėje teisėje – griežtėja žmogaus teisių apsaugos standartai, didėja reikalavimai valstybės vidaus teisės kokybei, plečiama valstybių atsakomybė pagal tarptautinius žmogaus teisių apsaugos aktus, tarp jų – EŽTK. EŽTT jurisprudencija, garantuojant teisę į nešališką teismą, patvirtina, kad pagal EŽTK reikalaujama vis aukštesnio žmogaus teisių apsaugos šioje srityje lygio, be kita ko, nustatius ir valstybės pozityviaja pareigą garantuoti atitinkamą teismo vidinę teisėjų nešališkumo patikros prevencinę sistemą. Taigi valstybės pozityvioji pareiga užtikrinti interesų galimų konfliktų prevenciją reikalauja žymiai platesnės apsaugos, nei teisėjų nušalinimo/nusišalinimo institutų įteisinimas ir veikimas. Pvz., EŽTT 2018 10 16 sprendime byloje <i>Dainelienė prieš Lietuvą</i> (peticijos Nr. 23532/14) pabrėžė, kad Susitariančioms Šalims (Konvencijos dalyvėms) kyla pareiga sukurti tokią teisinę sistemą, kad ji atitiktų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje keliamus reikalavimus, tarp kurių nešališkumas neabejotinai yra vienas svarbiausiųjų. EŽTT vertinimu, tokia sistema, be kita ko, turi užtikrinti, kad teisėjas negautų bylos, kurioje jo artimi giminaičiai yra kiti proceso dalyviai (šioje byloje dalyvavęs ir kaltinimą palaikęs prokuroras buvo teisėjo, sprendusio dėl kasacinio skundo priimtino, sūnus). Akivaizdu, kad EŽTT orientuoja į išankstinę teisėjų galimo šališkumo prevenciją paties teismo vidinėmis sisteminėmis (organizacinėmis) priemonėmis. Nebūtų abejonių, kad, papildomai integravus specialius sąsajų instrumentus (teisėjų kodus, advokatų pažymėjimų Nr., prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų identifikacinius kriterijus ir pan.), taip pat įdiegus įspėjimą dėl asmenvardžių sutapties, PINREG sąsają su LITEKO galima būtų taikyti kaip papildomą veiksmingą priemonę užkardant žymią galimų interesų konfliktų dalį. Todėl manome, kad tokią sąsają kurti yra būtina. Be šios automatizuotos priemonės, išsamios išankstinės interesų konfliktų patikros rankiniu būdu vykdymas objektyviai nebūtų įmanomas, nes reikalautų neadekvačiai didelių darbo ir laiko sąnaudų, ypač žemesniuose teismuose, kuriuose nagrinėjama tūkstančiai bylų. O tai kartu reikštų, kad Lietuva nevykdo savo pozityviosios konvencinės pareigos sisteminiai užtikrinti išankstinę teisėjų interesų galimų konfliktų prevenciją.
17.	Vilniaus miesto apylinkės teismas	Pritariama iš dalies	Vilniaus miesto apylinkės teismo administracija iš esmės pritaria, kad tokia sąsaja reikalinga ir ją diegti tikslinga, tačiau tik tokiu atveju, jeigu bus išspręstos rašte nurodomos problemos. Be to, jei tai nesukels papildomos finansinės ir žmoniškųjų išteklių naštos teismui.

18.	Panevėžio apylinkės teismas	Nepritariama	LITEKO ir PINREG integracijų sistema privalo būti patikima ir negali būti grindžiama prielaidomis. Tuo atveju, jei nėra galimybės tiksliai identifikuoti skirtingose sistemose esamus duomenis pilna apimtimi, kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają šiuo metu yra netikslinga, nes nebus pasiekti tikslai. Pateikta analizė yra pakankamai išsami ir platesnis jos argumentavimas nėra tikslingas.
19.	Panevėžio apygardos teismas	Nepritariama	LITEKO ir PINREG sąsajos nauda būtų menka, su tokių duomenų vertinimu susiję kaštai neproporcingi. Neaiški tokios sąsajos (duomenų) teisinė svarba. Ar tai reikštų, kad jeigu asmuo nurodytas teisėjo deklaracijoje, jam negali būti skiriama byla? Kokiais atvejais? Teisėjų interesų deklaravimo duomenys šiuo metu būtų skirstančiam asmeniui (teismui) ir taip yra prieinami. Nusišalinimo mechanizmas pakankamas, kad pats teisėjas įvertintų rizikas. Kol neapibrėžta deklaracijos duomenų svarba būtų skirstymui, sąsaja būtų bereikalinga.
20.	Vilniaus apygardos administracinis teismas	Pritariama	Vilniaus apygardos administracinis teismas, atsižvelgęs į STT atliktos analizės rekomendacijas įgyvendino siūlymą – užtikrinti, kad teisme paskirtas atitikties pareigūnas teiktų teismo pirmininkui ir bylas skirstantiems asmenims informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamasis teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize. Teismo pirmininko įsakymu teismo atitikties pareigūnas buvo įpareigotas teisėjų deklaracijų pagrindu parengtoje elektroninėje lentelėje (Excel) kas mėnesį atnaujinti informaciją apie galimus interesų konfliktus. Minėtos elektroninės lentelės duomenys yra prieinami teismo pirmininkui, teismo pirmininko pavaduotojui ir bylas skirstantiems asmenims. Lentelės duomenys yra pagrindas bylas skirstančiam asmeniui, prieš skirstant bylas įvedus pasikeitusius duomenis, neskirti konkrečiam teisėjui bylos. Matome, kad tinkamas šios vidinės tvarkos veikimas nemaža dalimi priklauso nuo pačių teisėjų aktyvių veiksmų – savalaikio deklaracijų duomenų atnaujinimo sistemoje. Neprieštaraujame LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos sukūrimui, tačiau manome, kad sąsaja tinkamai veiks tik tuo atveju, jei teisėjai laiku atnaujins savo deklaracijų duomenis ir sistema veiks tokiu principu, jog iki bylos priskyrimu sistemoje bus filtras, identifikuojantis neskyrimo priežastį,

			tokiu būdu būtų dar labiau mažinamas žmogiškojo faktoriaus įsikišimas į bylų skirstymo procesą.
21.	Alytaus apylinkės teismas	Nepritariama	Jeigu LITEKO ir PINREG integracija bus grįsta labiau prielaidomis nei konkrečiais duomenimis apie konkretų asmenį, (o tik konkretūs duomenys apie viešųjų ir privačių interesų konfliktus talkintų bylų skirstytojui atsakingai ir saugiai priskirti teisėjui byla), tuomet nėra tikslinga apkrauti LITEKO sistemą dar viena integracija, nes kiekviena tokia sąsaja kenkia LITEKO spartai ir kokybei, kurios taip tikimasi.
22.	Šiaulių apylinkės teismas	Pritariama	LITEKO ir PINREG integracinė sąsaja yra būtina. Pažymime, jog sukurta LITEKO ir PINREG integracinė sąsaja užtikrintų objektyvų viešųjų ir privačių interesų derinimą bylų paskirstymo procedūroje teismuose, t. y. būtų pašalintos klaidos, sąlygotos žmogiškojo faktoriaus, interesų konflikto įvertinimą bylų skirstymo procedūros metu teismuose atliekant atitikties pareigūnui. Papildomai norėtume atkreipti dėmesį, jog nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pakeitimai, kai didelė dalis anksčiau privalomai deklaruotinių duomenų tapo deklaruotini tik tuo atveju, jeigu deklaruojantis asmuo mano, kad jie kelia ar gali kelti interesų konfliktą, nepaneigia LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos teismuose reikalingumo. Akcentuotina, jog tuo atveju, jeigu deklaruojantis asmuo netinkamai ar neišsamiai pildo privačių interesų deklaraciją, teisme paskirtas atitikties pareigūnas, kuris pagal jam priskirtas funkcijas teikia teismų pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenims informaciją apie galimus interesų konfliktus, taip pat kaip ir LITEKO ir PINREG integracinė sąsaja (sistema), neturės galimybių rasti konkrečius duomenis apie konkretų asmenį ir tikslas iš anksto, prieš paskiriant bylą teisėjui, identifikuoti galimus viešųjų ir privačių interesų konfliktus, taip pat nebus pasiektas. Be to, susipažinę su Administracijos nuomone, jog nėra tikslinga kurti integracijos, kuri būtų pagrįsta prielaidomis, kadangi PINREG nekaupia kitų fizinių asmenų (įskaitant advokatus/advokatų padėjėjus), kuriuos deklaracijoje nurodo deklaruojantis asmuo, asmens kodų, PINREG nėra galimybės identifikuoti teisėją pagal teisėjo kodą ar advokatą/advokato padėjėją pagal advokato/advokato padėjėjo pažymėjimo numerį, manome, jog nurodytas PINREG funkcionalumas turėtų (galėtų) būti pritaikytas bylų skirstymui teismuose. Kitu atveju norėtume atkreipti dėmesį, jog teismams yra reikalingos objektyvios priemonės, kurios užtikrintų viešųjų ir privačių interesų konflikto įvertinimą

			bylų skirstymo procedūros metu be subjektyvių žmogiškųjų išteklių.
23.	Šiaulių apygardos teismas	Pritariama iš dalies	Tokia sąsaja būtų efektyvi priemonė įvertinti galimą teisėjų interesų konfliktą skirstant bylas, ypač dideliuose teismuose. Bylas skirstantys asmenys nedideliuose teismuose paprastai informuojami apie atvejus, kai tam tikras teisėjas negali nagrinėti tam tikrų bylų dėl privačių interesų deklaracijose nurodytų ryšių. Šiaulių apygardos teismo bylas skirstantys asmenys prieš skirdami bylą turi galimybę atitiktis pareigūno sudarytoje teisėjų deklaruotų privačių interesų suvestinėje pasitikrinti, ar visi teismo teisėjai gali nagrinėti bylą. Tačiau dėl privačių interesų deklaracijų pildymo reikalavimų (neįvedamų fizinių asmenų, dėl ryšių ar sandorių su kuriais gali kilti interesų konfliktas, asmens kodų), tokia patikra nėra tiksli. Be to, atitiktis pareigūnas privačių interesų duomenų suvestinę sudaro tam tikrais periodais, todėl kyla problema dėl duomenų aktualumo tam tikrais laikotarpiais. Visais šiais atvejais egzistuoja teisėjo nusišalinimo ar nušalinimo institutas. Integracinės sąsajos kūrimo procese tam tikrais būdais turėtų būti pašalintos teisėjo, fizinio asmens, nurodyto privačių interesų deklaracijoje, identifikavimo problemos, priešingu atveju sąsajos veikimas nebus efektyvus.
24.	Vilniaus regiono apylinkės teismas	Pritariama	STT yra pateikusi Korupcijos rizikos analizės išvadas, kuriose be kita ko, pasiūlė: - <u>teismams</u> užtikrinti, kad teismuose paskirti atitiktis pareigūnai teiktų teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenimis informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamiesi teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize; - <u>Administracijai</u> imtis priemonių, kad į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje būtų tinkamai atsižvelgta, kuriant PINREG (kuris, planuojama, nuo 2020 m. trečiojo ketvirčio pakeis šiuo metu veikiančią Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinę sistemą (PIDTIS)). Sistemiškai žiūrint į STT pateiktus siūlymus, akivaizdu, kad jie tarpusavyje yra tiesiogiai susiję ir turi būti įgyvendinami kartu, t. y. neatsiejant vienas nuo kito. Kitaip tariant, negalima tokia situacija, kad siekiant įgyvendinti STT išvadas, būtų įgyvendintas pirmas siūlymas (skirstyti bylas įvertinus ir teisėjų privačių interesų deklaracijų duomenis), tačiau nesiimti priemonių antro siūlymo (LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos kūrimo) įgyvendinimui. Norime atkreipti Jūsų dėmesį į tai, kad pritarus STT siūlymui skirstyti bylas įvertinus ir teisėjų privačių interesų deklaracijų duomenis, tačiau

			nesukūrus LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos, teismo darbuotojams tektų fiziškai tikrinti teisėjų privačių interesų deklaracijas, ir vadovaujantis juose esančiais duomenimis skirstyti bylas. Tam tikslui teismams tektų ieškoti žmogiškųjų išteklių, kurių ir taip trūksta. Apibendrinant norime pažymėti, kad Nacionalinės teismų administracijos nurodyti trukdžiai – dideli LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos kūrimo kaštai ir/ar teisinio reguliavimo netobulumas – negali būti priežastis atsisakyti kurti pažangias ir, svarbiausia, kiekvieno Lietuvos teismo darbą palengvinančias sistemas. Nusprendus įgyvendinti tik pirmą STT išvadų siūlymą – skirstyti bylas įvertinus ir teisėjų privačių interesų deklaracijų duomenis, nekuriant šį procesą automatizuojančių sistemų, visi šio siūlymo įgyvendinimo kaštai (žmogiškieji, materialieji) gultų ant kiekvieno Lietuvos teismo pečių. Be to, būtų sunku užtikrinti nepriekaištingą bylų skirstymo skaidrumo principo įgyvendinimą, todėl manome, kad tikslinga jau dabar kurti LITEKO ir PINREG integracinės sąsają.
25.	Plungės apylinkės teismas	Nepritariama	1. LITEKO ir PINREG integracija būtų grįsta labiau prielaidomis, nei konkrečiais duomenimis apie konkretų asmenį. Ja nebūtų pasiekti tikslai, kurių būtų siekiama prieš paskiriant bylą konkrečiam teisėjui, identifikuoti galimus viešųjų ir privačių interesų konfliktus, dėl techninių nesuderinamumų - LITEKO teisėjas yra identifikuojamas pagal vardą, pavardę, teisėjo kodą (ne asmens kodą) ir teisėjo asmens kodo duomenys LITEKO nėra kaupiami. Pagal Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių, patvirtintų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2012 m. liepos 5 d. sprendimu Nr. KS-84 „Dėl Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių bei Privačių interesų deklaracijos formos ID001 patvirtinimo“, 28.7 papunktį, deklaraciją teikiantis asmuo (taip pat ir teisėjas), nurodydamas savo ir (ar) sutuoktinio, sugyventinio, partnerio ryšius su fiziniais asmenimis, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, neprivalo nurodyti minimo fizinio asmens kodo. 2. Sutiktina, kad neracionalu keisti įstatyminę bazę siejantį paketa, nes tai sietina su finansiniais bei žmogiškaisiais ištekliais, o rezultatas būtų ne praktinis o tik formalus priemonės įgyvendinimas. 3. Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojusių Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pakeitimų, didelė anksčiau privalomai deklaruotinų duomenų tapo deklaruotini tik tuo atveju, jeigu deklaruojantis asmuo mano, kad jie kelia ar gali kelti interesų konfliktą. Įvertinant privačių interesų deklaracijos duomenų galimą įtaką bylų skirstymo teismuose procesui, galimi atvejai, kuomet gali būti piktnaudžiaujama galimais kilti interesų konfliktais, tokiu būdu siekiant daryti įtaką paskiriant bylą konkrečiam teisėjui. 4. Vertintina, kad proceso įstatymuose įtvirtinti saugikliai galimai viešųjų ir privačių interesų

			konflikto rizikai suvaldyti - teisėjo nušalinimas arba nusišalinimas. Taip pat teismuose paskirti atitikties pareigūnai, kurie, pagal jiems priskirtas funkcijas, turėtų teikti teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenimis informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamiesi teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize. Plungės apylinkės teismo administracija vertina, kad nėra tikslinga šiuo metu kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają, dėl jos ne funkcionalumo.

Nuomonės dėl LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos nepateikė šie teismai: Klaipėdos apylinkės teismas, Regionų apygardos administracinis teismas, Tauragės apylinkės teismas, Telšių apylinkės teismas.

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2020 m. gegužės d.
Vilnius

Teisėjų taryba,

siekdama įgyvendinti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Korupcijos rizikos analizės, teismuose atliktos laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d., išvadoje pateiktus pasiūlymus Teisėjų tarybai, teismams ir Nacionalinei teismų administracijai (toliau – Administracija), susijusius su viešųjų ir privačių interesų derinimo užtikrinimo teismuose sritimi,

atsižvelgdama į Administracijos atliktoje analizėje dėl Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) ir Privačių interesų registro (toliau – PINREG) integracinės sąsajos kūrimo tikslingumo pateiktus aspektus, kurie svarbūs sprendžiant dėl tolesnių LITEKO ir PINREG sąsajų kūrimo,

įvertinusi teismų bendruomenės nuomones dėl LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos kūrimo tikslingumo,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu,

n u t a r i a:

1. Pritarti, kad šiuo metu kurti LITEKO ir PINREG integracinę sąsają netikslinga.
2. Pavesti Administracijai iki 2020 m. birželio 5 d. informuoti Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją, kad LITEKO ir PINREG integracinę sąsają šiuo metu kurti netikslinga.

Pirmininkas

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2020 m. gegužės d.
Vilnius

Teisėjų taryba,

siekdama įgyvendinti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Korupcijos rizikos analizės, teismuose atliktos laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d., išvadoje pateiktus pasiūlymus Teisėjų tarybai, teismams ir Nacionalinei teismų administracijai (toliau – Administracija), susijusius su viešųjų ir privačių interesų derinimo užtikrinimo teismuose sritimi,

atsižvelgdama į Administracijos atliktoje analizėje dėl Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) ir Privačių interesų registro (toliau – PINREG) integracinės sąsajos kūrimo tikslingumo pateiktus aspektus, kurie svarbūs sprendžiant dėl tolesnių LITEKO ir PINREG sąsajų kūrimo,

įvertinusi teismų bendruomenės nuomones dėl LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos kūrimo tikslingumo,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu,

n u t a r i a:

1. Pritarti LITEKO ir PINREG integracinės sąsajos kūrimo tikslingumui.
2. Pavesti Administracijai **iki 2020 m. birželio 5 d.** informuoti Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją, kad LITEKO ir PINREG integracinę sąsają kurti tikslinga.
3. Pavesti Administracijai imtis būtinų veiksmų, reikalingų LITEKO ir PINREG integracinei sąsajai sukurti.

Pirmininkas